

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2005
IV. volební období

965

Návrh

poslanců Michala Doktora, Michala Krause, Jaroslava Lobkowicze,

Vlastimila Ostrého a Petra Braného

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 319/2001 Sb., kterým se mění zákon č.
21/1992 Sb.,**

o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon
ze dne.....2005,

**kterým se mění zákon č. 319/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách,
ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 319/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 264/1992 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 156/1994 Sb., zákona č. 83/1995 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 61/1996 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 16/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 165/1998 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 319/2001 Sb., zákona č. 126/2002 Sb., zákona č. 239/2001 Sb. (část), zákona č. 126/2002 Sb., (část), zákona č. 257/2004 Sb. a zákona č. 439/2004 Sb. se mění takto:

1. V článku II. Přechodné ustanovení, se v prvním neočíslovaném odstavci za slova „u Moravia banky, a.s., Frýdek-Místek, nyní v konkursu,“ vkládají slova „u Kreditní banky Plzeň a.s., nyní v konkursu, u Plzeňské banky, a.s., nyní v konkursu, u Union banky, a.s., nyní v konkursu“.
2. V článku II. Přechodné ustanovení, se za druhý neočíslovaný odstavec vkládají nové dva odstavce, a to neočíslovaný odstavec třetí a čtvrtý následujícího znění:

„Jestliže před účinností tohoto zákona byla vkladatelům bank vyplacena za veškeré pohledávky z jejich vkladů v domácí i zahraniční měně vedených u bank náhrada až do výše 4 milionů Kč jinou osobou než Fondem na základě dohody s Českou národní bankou jako orgánem bankovního dohledu, má tato osoba, popř. její právní nástupce nebo postupníci pohledávek vzniklých z uspokojení takových pohledávek, (dále jen „oprávněná osoba“) vůči Fondu nárok na náhradu všech peněžních prostředků vynaložených k uspokojení pohledávek vkladatelů bank z jejich vkladů v plné výši. Právo oprávněné osoby na náhradu peněžních prostředků z Fondu se promlčí uplynutím deseti let ode dne, který byl stanoven jako den zahájení výplaty náhrady vkladatelům bank až do výše 4 milionů Kč.

Vkladatelům bank ani jiným osobám v souvislosti s výplatou dodatečné náhrady dle tohoto přechodného ustanovení zákona nenáleží jiné nároky než ty, které vyplývají z tohoto přechodného ustanovení zákona. Nárok dle tohoto přechodného ustanovení zákona se vztahuje na vkladatele těch bank výslovně uvedených v tomto ustanovení zákona, na vkladatele jiných bank se toto ustanovení nevztahuje a tito mají v případě nastalé neschopnosti banky dostát závazkům vůči vkladatelům nárok na náhradu ve výši stanovené zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.“

Čl. II

Přechodné ustanovení (úplné znění s vyznačením navrhovaných změn)

„Fond pojištění vkladů (dále jen „Fond“) vyplatí fyzickým a právnickým osobám, které byly vkladateli ke dni zahájení správního řízení o odnětí povolení působit jako banka u Pragobanky, a.s. Praha, nyní v konkursu, u Universal banky, a.s., Ústí nad Labem, nyní v konkursu, u Moravia banky, a.s., Frýdek-Místek, nyní v konkursu, u Kreditní banky Plzeň, a.s. nyní v konkursu, u Plzeňské banky, a.s., nyní v konkursu, u Union banky, a.s., nyní v konkursu, (dále jen „banky“), popř. jejich právním nástupcům nebo postupníkům pohledávek vzniklých z vkladů, dodatečnou náhradu za veškeré pohledávky z jejich vkladů v domácí i zahraniční měně vedených u těchto bank ke dni zahájení správního řízení o odnětí povolení působit jako banka až do výše 4 miliónů Kč každému vkladateli.

Při výplatě dodatečných náhrad se postupuje přiměřeně podle § 41d až 41g, mimo odstavce 2 § 41e, zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že vyplacenou dodatečnou náhradu Fond sníží o již vyplacenou náhradu. Ke dni zahájení výplaty dodatečných náhrad se snižuje pohledávka vkladatele za bankou o částku rovnající se jeho právu na dodatečnou náhradu z Fondu. Dodatečná náhrada bude vyplacena každému, kdo byl vkladatelem u výše uvedené banky ke dni zahájení správního řízení o odnětí jejího povolení působit jako banka. Dodatečná náhrada se vyplatí rovněž dědicům fyzických osob a právním nástupcům právnických osob, popř. postupníkům pohledávek. Ke dni zahájení výplaty dodatečných náhrad se snižuje pohledávka vkladatele za bankou o částku rovnající se jeho právu na dodatečnou náhradu z Fondu. Fond se dnem zahájení výplaty dodatečných náhrad stává věřitelem bank ve výši práv vkladatelů bank na plnění z Fondu. Výplata dodatečných náhrad podle tohoto zákona musí být zahájena do 4 měsíců od účinnosti tohoto zákona.

Jestliže před účinností tohoto zákona byla vkladatelům bank vyplacena za veškeré pohledávky z jejich vkladů v domácí i zahraniční měně vedených u bank náhrada až do výše 4 miliónů Kč jinou osobou než Fondem na základě dohody s Českou národní bankou jako orgánem bankovního dohledu, má tato osoba, popř. její právní nástupce, nebo postupníci pohledávek vzniklých z uspokojení takových pohledávek, (dále jen „oprávněná osoba“) vůči Fondu nárok na náhradu všech peněžních prostředků vynaložených k uspokojení pohledávek vkladatelů bank z jejich vkladů v plné výši. Právo oprávněné osoby na náhradu peněžních prostředků z Fondu se promlčí uplynutím deseti let ode dne, který byl stanoven jako den zahájení výplaty náhrady vkladatelům bank až do výše 4 miliónů Kč.

Vkladatelům bank ani jiným osobám v souvislosti s výplatou dodatečné náhrady dle tohoto přechodného ustanovení zákona nenáleží jiné nároky než ty, které vyplývají z tohoto přechodného ustanovení zákona. Nárok dle tohoto přechodného ustanovení zákona se vztahuje na vkladatele těch bank výslovně uvedených v tomto ustanovení zákona, na vkladatele jiných bank se toto ustanovení nevztahuje a tito mají v případě nastalé neschopnosti banky dostát závazkům vůči vkladatelům nárok na náhradu ve výši stanovené zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.“

Čl. III Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část:

Smyslem této novely, resp. doplnění předmětného ustanovení zákona je zajištění zrovnoprávnění těch klientů bank nacházejících se nyní v konkurzu, kterým v minulosti byly pohledávky za bankami uhrazovány jen do výše stanovené zákonem, zatímco v případě jiných bank docházelo k úhradě pohledávek vkladatelů i nad tento zákonný rámec. V důsledku toho pak vznikla nežádoucí nerovnost mezi vkladateli jednotlivých bank, proto účelem této novely je zmírnění této nerovnosti způsobené nesystémovými kroky v rámci kompenzací náhrad v minulosti a vymezení dostatečného právního rámce pro již uskutečněné výplaty nad zákonný rámec před účinností tohoto zákona, kdy smyslem těchto výplat bylo právě zmírnění zmiňované nerovnosti.

Dále je účelem této novely poskytnutí jistoty Fondu, že osoba popř. její právní nástupce, nebo postupníci pohledávek vzniklých z uspokojení takových pohledávek, která namísto Fondu v některých případech zajišťovala úhrady pohledávek vkladatelů bank, nebude vůči němu vznášet jiné nároky, než nárok na uhrazení peněžních prostředků, které tato osoba použila na vyplacení dodatečných náhrad vkladatelům bank až do výše 4 milionů Kč. V neposlední řadě je účelem této novely poskytnutí jistoty Fondu, že uspokojením vkladatelů bank uvedených v přechodném ustanovení budou jejich pohledávky za bankami uspokojeny v plné výši a že tito vkladatelé nebudou vůči Fondu vznášet žádné jiné nároky. Smyslem této novely je též garance Fondu, že výplata dodatečné náhrady vkladatelům bank se vztahuje pouze na případy do minulosti, kdy jejím smyslem je odstranění shora popisované nerovnosti mezi vkladateli jednotlivých bank, zatímco v případě jiných bank nebudou jejich vkladatelé oprávněni se v budoucnu domáhat vůči Fondu úhrady náhrady ve výši nad zákonný rámec.

Návrh není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky ani se závazky vyplývajícími z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Novela nemá žádný dopad na státní rozpočet nebo na rozpočty krajů a obcí.

Zvláštní část:

K článku I. bodu 1.

Toto ustanovení zajišťuje částečné zrovnoprávnění těch klientů bank v konkurzu, kterým byly v minulosti pohledávky za bankami sanovány pouze na úrovni zákona, zatímco v jiných případech nad tento rámec, a zmírňuje tak zásadní nerovnost, která vznikla v důsledku nesystémových kroků při kompenzaci náhrad v minulosti. Požadavek na rovné zacházení s klienty všech bank nacházejících se nyní v konkurzu stejně jako požadavek na rovné dodatečné odškodnění takovýchto klientů je nutné považovat za zcela legitimní. Zákonem č. 319/2001 Sb. byl zaveden dvojitý systém odškodnění diskriminující část klientů bankovního sektoru. Takovýto dosavadní stav je z hlediska právní jistoty, předvídatelnosti práva a demokratické zásady rovnosti občanů České republiky zcela nežádoucí a s ohledem na zjevné porušení rovnosti práv dotčených osob nelze vyloučit, že je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

K článku I. bodu 2. (první neočíslovaný odstavec)

Princip ochrany vkladů klientů bank formou příspěvků bankovních subjektů do Fondu pojištění vkladů je založen na solidární odpovědnosti všech subjektů bankovního trhu. Cílem tohoto ustanovení je dodatečné zhojení původní tvrdosti a nefunkčnosti systému odškodnění provedeného ve vztahu pouze k některým klientům bank nacházejících se nyní v konkurzu

namísto ve vztahu ke všem klientům bank nacházejících se nyní v konkurzu a stejně tak odškodnění subjektů, které se na řešení tehdejší krizové situace namísto Fondu pojištění vkladů podílely. Zásadně nelze ponechat všechny negativní dopady k tíži subjektů, které v době nefunkčního systému depozitních záruk substituovali povinnosti Fondu pojištění vkladů a tímto svým postupem odvrátili tehdy hrozící tvrdé dopady krachů peněžních ústavů, které by se zcela nepochybně nad únosný rámec promítly do finanční situace dotčených vkladatelů, a to jak fyzických osob nepodnikatelů, tak i podnikatelských subjektů, což by jistě vedlo k negativnímu ovlivnění tehdejší ekonomiky České republiky. Tyto subjekty se po dohodě s Českou národní bankou, na základě její žádosti a zcela nad rámec jakýchkoliv svých zákonných povinností rozhodly, v zájmu zmírnění dopadů platební neschopnosti bank nacházejících se nyní v konkurzu na jejich klienty, bankovní sektor a celé podnikatelské prostředí, participovat na řešení tehdejší neudržitelné situace. Forma této participace, stejně jako celý postup těchto subjektů, byly vždy projednány a odsouhlaseny s Českou národní bankou. V návaznosti na výše uvedené je tedy nezbytné, aby byl i nadále zachováván a dodržován princip solidární odpovědnosti všech subjektů bankovního trhu v České republice a s tím související a logicky navazující odškodnění zúčastněných nebankovních subjektů participujících namísto Fondu pojištění vkladů na řešení celé situace.

K článku I. bodu 2. – druhý neočíslovaný odstavec

Toto ustanovení jednoznačně vymezuje okruh oprávněných subjektů a jejich nároků tak, aby nevznikaly žádné pochybnosti o adresátech této právní normy a aby nebylo nadále, zejména v případě ekonomických problémů dalších bankovních subjektů, pochybností o aplikaci či neaplikaci tohoto zákonného ustanovení.

K článku II.

Toto ustanovení obsahuje úplné znění předmětných zákonných ustanovení.

K článku III.

Zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů. Odklad účinnosti tohoto zákona a stanovení doby legisvakance nejsou nutné a dokonce ani žádoucí zejména s ohledem na nutnost efektivního a urychleného dořešení dosud nevyřešených vztahů a nároků klientů bank nacházejících se nyní v konkurzu.

V Praze, dne 20. dubna 2005

Michal Doktor, v.r. Michal Kraus, v.r. Jaroslav Lobkowicz, v.r.

Vlastimil Ostrý, v.r. Petr Braný, v.r.

Původní znění zákona s vyznačenými změnami

Čl.II

Přechodné ustanovení

Fond pojištění vkladů (dále jen "Fond") vyplatí fyzickým a právnickým osobám, které byly vkladateli ke dni zahájení správního řízení o odnětí povolení působit jako banka u Pragobanky, a. s. Praha, nyní v konkursu, u Universal banky, a. s., Ústí nad Labem, nyní v konkursu, u Moravia banky, a. s., Frýdek-Místek, nyní v konkursu, u Kreditní banky Plzeň, a.s., nyní v konkursu, u Plzeňské banky, a.s., nyní v konkursu, u Union banky, a.s., nyní v konkursu (dále jen "banky"), dodatečnou náhradu za veškeré pohledávky z jejich vkladů v domácí i cizí měně vedených u těchto bank ke dni zahájení správního řízení o odnětí povolení působit jako banka až do výše 4 milionů Kč každému vkladateli.

Při výplatě dodatečných náhrad se postupuje přiměřeně podle § 41d až 41g, mimo odstavce 2 § 41e, zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že vyplacenou dodatečnou náhradu Fond sníží o již vyplacenou náhradu. Ke dni zahájení výplaty dodatečných náhrad se snižuje pohledávka vkladatele za bankou o částku rovnající se jeho právu na dodatečnou náhradu z Fondu. Dodatečná náhrada bude vyplacena každému, kdo byl vkladatelem u výše uvedených bank ke dni zahájení správního řízení o odnětí jejich povolení působit jako banka. Dodatečná náhrada se vyplatí rovněž dědicům fyzických osob a právním nástupcům právnických osob. Ke dni zahájení výplaty dodatečných náhrad se snižuje pohledávka vkladatele za bankou o částku rovnající se jeho právu na dodatečnou náhradu z Fondu. Fond se dnem zahájení výplaty dodatečných náhrad stává věřitelem bank ve výši práv vkladatelů bank na plnění z Fondu. Výplata dodatečných náhrad podle tohoto ustanovení musí být zahájena do 4 měsíců od účinnosti tohoto zákona.

Jestliže před účinností tohoto zákona byla vkladatelům bank vyplacena za veškeré pohledávky z jejich vkladů v domácí i zahraniční měně vedených u bank náhrada až do výše 4 milionů Kč jinou osobou než Fondem na základě dohody s Českou národní bankou jako orgánem bankovního dohledu, má tato osoba, popř. její právní nástupce, nebo postupníci pohledávek vzniklých z uspokojení takových pohledávek, (dále jen "oprávněná osoba") vůči Fondu nárok na náhradu všech peněžních prostředků vynaložených k uspokojení pohledávek vkladatelů bank z jejich vkladů v plné výši. Právo oprávněné osoby na náhradu peněžních prostředků z Fondu se promlčí uplynutím deseti let ode dne, který byl stanoven jako den zahájení výplaty náhrady vkladatelům bank až do výše 4 milionů Kč.

Vkladatelům bank ani jiným osobám v souvislosti s výplatou dodatečné náhrady dle tohoto přechodného ustanovení zákona nenáleží jiné nároky než ty, které vyplývají z tohoto přechodného ustanovení zákona. Nárok dle tohoto přechodného ustanovení zákona se vztahuje na vkladatele těch bank výslovně uvedených v tomto ustanovení zákona, na vkladatele jiných bank se toto ustanovení nevztahuje a tito mají v případě nastalé neschopnosti banky dostát závazkům vůči vkladatelům nárok na náhradu ve výši stanovené zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.